

ปัญหากฎหมายเกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับ อาหารตามพระราชบัญญัติอาหาร พ.ศ. 2522¹

กัญญพัชร อยู่สนอง²

การดำรงชีวิตของมนุษย์เรานั้นจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องพึ่งพาอาหาร ซึ่งถือได้ว่าเป็นหนึ่งในสิ่งปัจจัยพื้นฐานที่จำเป็น เพราะหากมนุษย์ขาดการรับประทานอาหารแล้วย่อมไม่อาจมีชีวิตอยู่ต่อไปได้ ซึ่งเมื่อพิจารณาตามความหมายทางวิชาการด้านโภชนาการ อาหารหมายถึงสิ่งที่มนุษย์นำมาบริโภคได้โดยปราศจากพิษ และไม่ก่อให้เกิดพิษหรืออันตราย หรือสิ่งที่ทำให้เกิดโรคแต่อย่างใดอย่างหนึ่งต่อร่างกาย เมื่อรับประทานอาหารนั้นเข้าไปแล้ว อาหารตามความหมายนี้เมื่อรับประทานเข้าไปแล้วย่อมก่อให้เกิดประโยชน์แก่ร่างกาย เช่น ให้พลังงานแก่ร่างกาย สร้างร่างกายให้เจริญเติบโต ซ่อมแซมร่างกายในส่วนที่สึกหรอ ทำให้อวัยวะต่างๆ ในร่างกายสามารถทำงานได้ตามปกติ เสริมสร้างให้ร่างกายมีความต้านทานโรค เป็นต้น

แต่หากพิจารณาในทางด้านระบาดวิทยาแล้ว อาหารถือได้ว่าเป็นหนึ่งในสิ่งที่ทำให้เกิดโรคได้ กล่าวคือ โรคหลายๆ ชนิดเกิดขึ้นเพราะอาหารหรือติดต่อกันได้โดยมีอาหารเป็นพาหนะ เช่น โรคบิด โรคอาหารเป็นพิษ อหิวาตกโรค โรคอุจจาระร่วง ไข้ไทโรยด์หรือไข้อักรายน้อย เป็นต้น

น้ำดื่มจัดว่าเป็นอาหารประเภทหนึ่งตามพระราชบัญญัติอาหาร พ.ศ.2522 ซึ่งจากผลการเฝ้าระวังแหล่งน้ำดื่มในครัวเรือนของประเทศไทย พบว่า คุณภาพน้ำดื่มผ่านเกณฑ์มาตรฐานเพียงร้อยละ 33 เท่านั้น ไม่ว่าจะเป็นน้ำจากตู้หยอดเหรียญ น้ำบรรจุขวด น้ำประปา น้ำฝน นอกจากนี้ รายงานของสำนักระบาดวิทยา พบว่า ผู้ป่วยโรคอุจจาระร่วงและโรคบิดซึ่งเกิดจากการบริโภคน้ำที่ไม่สะอาดทั่วประเทศมีจำนวนกว่า 1 ล้านคนและเสียชีวิต 8 คน ในแต่ละปี ดังนั้นย่อมแสดงให้เห็นว่าในความเป็นจริงแล้ว อาหารที่เรารับประทานกันอยู่ทุกวันนี้อาจมีทั้งคุณและโทษต่อร่างกายในเวลาเดียวกัน กล่าวคือ หากอาหารนั้นปราศจากการปนเปื้อนทางเคมี ปนเปื้อนเชื้อจุลินทรีย์ หรือปนเปื้อนทางอื่นๆ อาหารที่เรารับประทานเข้าไปย่อมก่อให้เกิดประโยชน์ต่อร่างกาย แต่ในทางตรงกันข้ามหากอาหารที่เรารับประทานเข้าไปเกิดการปนเปื้อนไม่ว่าทางใดทางหนึ่งและไม่ว่าจะโดยเชื้อจุลินทรีย์หรือสารเคมีที่ตั้งใจจะใส่หรือไม่ตั้งใจจะใส่ก็ตาม ย่อมก่อให้เกิดโทษต่อร่างกาย ไม่ว่าจะเป็นก่อให้เกิดความเจ็บป่วยหรือความผิดปกติของร่างกาย หรือถ้ารุนแรงกว่านั้นก็อาจถึงขั้นได้รับอันตรายถึงชีวิตได้ ดังนั้น สิ่งหนึ่งที่เราควรให้ความสำคัญไม่น้อยไปกว่า

¹บทความนี้เรียบเรียงจากการศึกษาอิสระ เรื่อง ปัญหากฎหมายเกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับอาหารตามพระราชบัญญัติอาหาร พ.ศ. 2522 โดยมีอาจารย์ที่ปรึกษาคือ รองศาสตราจารย์สุทิน รัตนวราห และคณะกรรมการสอบคือ รองศาสตราจารย์ ดร.กัลยา ตันศิริ และรองศาสตราจารย์ประเสริฐ ตันศิริ.

²นักศึกษาปริญญาโทหลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

เรื่องความอร่อยหรือคุณค่าทางโภชนาการก็คือเรื่องความปลอดภัยของอาหารที่เราบริโภค ซึ่งปัจจุบันโรคติดเชื้อในระบบทางเดินอาหารถือได้ว่าเป็นเรื่องความปลอดภัยของอาหารที่เราบริโภค ซึ่งปัจจุบันโรคติดเชื้อในระบบทางเดินอาหารถือได้ว่าเป็นสาเหตุของการเจ็บป่วยและเสียชีวิตที่สำคัญอย่างหนึ่งของคนไทย ไม่ว่าจะเป็นโรคบิด โรคอาหารเป็นพิษ อหิวาตกโรค โรคอุจจาระร่วง ไข้ไทฟอยด์หรือไข้รากสาดน้อย ซึ่งนับได้ว่าเป็นสิ่งหนึ่งที่บั่นทอนคุณภาพชีวิตและสุขอนามัยของประชาชนผู้บริโภคมาอย่างยาวนาน ทั้งอาจต้องสูญเสียเงินทองเป็นจำนวนมากในการรักษาพยาบาล ซึ่งนอกจากปัญหาและผลกระทบต่อประชาชนผู้บริโภคแล้ว ความปลอดภัยของอาหารยังส่งผลกระทบไปถึงเศรษฐกิจ สังคมและการพัฒนาของประเทศโดยรวมอีกด้วย

ปัจจุบันกฎหมายที่มีบทบาทสำคัญในการกำหนดมาตรการต่างๆ ทางด้านคุณภาพและความปลอดภัยของอาหาร เพื่อให้อาหารที่ผลิตหรือจำหน่ายให้แก่ผู้บริโภคในท้องตลาดมีคุณภาพดี มีความปลอดภัย ไม่มีการปนเปื้อนหรือปลอมปนก็คือพระราชบัญญัติอาหาร พ.ศ. 2522 ซึ่งนอกจากการดำเนินการในด้านการคุ้มครองผู้บริโภคแล้ว การดำเนินการทางอาญากับผู้ประกอบการด้านอาหารที่กระทำการฝ่าฝืนบทบัญญัติของกฎหมายเกี่ยวกับคุณภาพและความปลอดภัยของอาหารอย่างมิประสิทธิภาพจนทำให้ผู้ประกอบการด้านอาหารเกิดความเกรงกลัวต่อกฎหมาย ไม่กล้าที่จะหลีกเลียงกฎหมายหรือฝ่าฝืนกฎหมายอีก การดำเนินการทางอาญาเช่นนั้นย่อมถือได้ว่าเป็นการคุ้มครองผู้บริโภคไปในตัวอีกทางหนึ่งเช่นกัน

อย่างไรก็ตาม จากข้อเท็จจริงที่ปรากฏให้เห็นในปัจจุบันพบว่า การกระทำความผิดเกี่ยวกับอาหารยังคงมีอยู่อย่างมาก ไม่ว่าจะเป็นกรณีที่สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยาตรวจจับผลิตภัณฑ์เสริมอาหารปลอม “ รังนกปลอม ” ซึ่งทั้งสองกรณีดังกล่าวถือว่าเข้าข่ายเป็นอาหารปลอม ทำให้ผู้บริโภคอาจได้รับอันตรายจากผลิตภัณฑ์อาหารทั้งสองชนิดดังกล่าวอีกด้วย การตรวจจับผลิตภัณฑ์กาแฟหลายยี่ห้อที่มีส่วนผสมของสารไซบูทรามิน ซึ่งจัดได้ว่าเป็นอาหารที่มีสิ่งที่น่าจะเป็นอันตรายต่อสุขภาพเจือปนอยู่ถือได้ว่าเป็นอาหารไม่บริสุทธิ์ การตรวจจับอาหารเจปลอม ซึ่งกรณีดังกล่าวถือว่าเข้าข่ายเป็นการใช้ฉลากเพื่อลวงหรือพยายاملวงผู้ซื้อให้เข้าใจผิดในเรื่องคุณภาพหรือลักษณะพิเศษอย่างอื่น

อีกทั้งจากข้อมูลสถานการณ์ด้านความปลอดภัยของอาหาร จากผลการดำเนินงานของสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา ใน พ.ศ. 2552 โดยเป็นการสำรวจถึงความเสี่ยงที่มีโอกาสเกิดมาก (Major risk) ตลอดทั้งห่วงโซ่การผลิตอาหาร มาตรฐานหรือไม่ถูกต้อง โดยผลิตภัณฑ์เนื้อสัตว์ร้อยละ 50 ของจำนวนตัวอย่างผลิตภัณฑ์ทั้งหมด 550 ตัวอย่างใช้สีสังเคราะห์และวัตถุกันเสียไม่ถูกต้อง ในกลุ่มผลิตภัณฑ์อาหารทะเลประเภทกุ้งและปลาที่เพาะเลี้ยงมีการปนเปื้อนของยาปฏิชีวนะสูงถึงร้อยละ 18.82 จากจำนวนตัวอย่างที่สุ่มตรวจ จำนวนทั้งหมด 255 ตัวอย่าง นอกจากนี้ยังพบสารเคมีห้ามใช้อาหาร ได้แก่ สารบอแรกซ์ในลูกชิ้นปลา เนื้อปลาแช่เย็น แหนมปลา เป็นต้น และในกลุ่มผักและผลไม้มีการใช้วัตถุเจือปนอาหารไม่ถูกต้องตามกฎหมายและมีการใช้สารห้ามใช้ในอาหาร เช่น สีสังเคราะห์ สารกันรา และ

สารฟอกขาวในผักผลไม้ พบว่าผิดมาตรฐานร้อยละ 22.67 ซึ่งคิดจากจำนวนตัวอย่างที่ตรวจวิเคราะห์ทั้งหมด 600 ตัวอย่าง เป็นต้น นอกจากนี้ นักวิชาการจากมูลนิธิเพื่อผู้บริโภคได้ออกมาให้ข้อมูลว่า ปัจจุบันพบว่า 1 ใน 3 ของอาหารที่จำหน่ายในประเทศไม่ปลอดภัยโดยเฉพาะอาหารที่ผลิตจากภาคอุตสาหกรรมที่ใช้การผลิตจากภาคอุตสาหกรรมที่ใช้การผลิตจากเนื้อสัตว์ หรือเนื้อสัตว์แปรรูป มีความเสี่ยงได้รับสารกันบูด สี บอแรกซ์และฟอร์มาลิน ขณะที่อาหารแห้งก็มีความเสี่ยงได้รับสารฟอกขาว สียาฆ่าแมลง ส่วนผักผลไม้ก็เสี่ยงต่อการได้รับสารตกค้างจากยาฆ่าแมลงและสารกำจัดวัชพืช

นอกจากความเสี่ยงด้านอาหารดังกล่าวที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องแล้ว การโฆษณาอาหารที่อาจก่อให้เกิดความเข้าใจผิดต่อผู้บริโภคก็เป็นความผิดที่เกิดขึ้นอย่างกว้างขวางและซ้ำซากเช่นเดียวกับ ดังปรากฏจากผลการเก็บข้อมูลของศูนย์เฝ้าระวังและรับเรื่องร้องเรียนผลิตภัณฑ์สุขภาพสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา พบว่า การโฆษณาอาหารผ่านวิทยุท้องถิ่นในจังหวัดขอนแก่น ร้อยเอ็ด ศรีสะเกษ ชัยภูมิและสงขลา ฝ่าฝืนพระราชบัญญัติอาหาร พ.ศ.2522 ถึงร้อยละ 95.2 และเมื่อพิจารณาเนื้อหาของโฆษณา พบว่า เป็นโฆษณาที่อาจก่อให้เกิดความเข้าใจผิดต่อผู้บริโภคสูงถึง ร้อยละ 74.5 ส่วนการตรวจจับการโฆษณาสรรพคุณของผลิตภัณฑ์เสริมอาหารเกินจริงทางอินเทอร์เน็ต พบว่า ปริมาณคดีลักษณะดังกล่าวเพิ่มสูงขึ้นอย่างมาก

ทั้งประกอบกับรัฐบาลชุดปัจจุบันให้ความสำคัญกับปัญหาการกระทำผิดเกี่ยวกับอาหารดังกล่าว จึงได้มีนโยบายให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการบังคับใช้กฎหมายเร่งหามาตรการและแนวทางในการแก้ไขปัญหา เพื่อเป็นการคุ้มครองผู้บริโภคมิให้ได้รับความเดือดร้อนจากปัญหานี้ และแม้ว่าหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะได้ร่วมมือกันดำเนินการบังคับใช้กฎหมายอย่างถึงที่สุดแล้วก็ตาม เช่น การโฆษณาผลิตภัณฑ์เสริมอาหารผิดกฎหมายทางอินเทอร์เน็ตมีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องร่วมมือกันถึง 4 หน่วยงาน ได้แก่ สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา (อ.ย.) สำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียงกิจการโทรทัศน์และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.) กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (กระทรวง ICT) และกองบังคับการปราบปรามการกระทำผิดเกี่ยวกับการคุ้มครองผู้บริโภค (บก.ปคบ.)

แต่เนื่องจากมาตรการทางกฎหมายในการป้องกันและปราบปรามการกระทำผิดเกี่ยวกับอาหารที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน ทั้งมาตรการตามพระราชบัญญัติอาหาร พ.ศ. 2522 และมาตรการตามประมวลกฎหมายอาญา ต่างเห็นได้ชัดว่าเป็นการกำหนดขึ้นจากทฤษฎีและแนวความคิดในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมธรรมดา ซึ่งเป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้การบังคับใช้กฎหมายไม่อาจลดมูลเหตุจูงใจและโอกาสในการกระทำผิดเกี่ยวกับอาหารของอุตสาหกรรมอาหารขนาดใหญ่ กลาง เล็กลงได้เท่าที่ควร กล่าวคือ

1.1 ปัญหาในการยึดอาหารที่ไม่ปลอดภัยตามพระราชบัญญัติอาหาร พ.ศ. 2522

การคุ้มครองผู้บริโภคเพื่อให้ไม่ได้รับอันตรายจากอาหารที่ไม่ปลอดภัยและการควบคุมอาหารให้ถูกสุขลักษณะจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องดำเนินการอย่างเด็ดขาด รวดเร็วและครอบคลุม การที่พระราชบัญญัติอาหาร พ.ศ. 2522 กำหนดมาตรการใช้ระบบทะเบียนและออกใบอนุญาตสถานประกอบการด้านอาหาร และมาตรการใช้ระบบทะเบียนตำรับอาหารเป็นการคุ้มครองผู้บริโภคล่วงหน้าก่อนที่การกระทำผิดจะเกิดขึ้น ส่วนมาตรการออกคำสั่งให้มีการปรับปรุงแก้ไขสถานประกอบการด้านอาหารที่ฝ่าฝืนข้อกำหนดด้านความปลอดภัยของอาหาร และมาตรการพักใช้และเพิกถอนใบอนุญาตเป็นการคุ้มครองผู้บริโภคภายหลังการกระทำผิดครั้งก่อนเกิดขึ้นแล้วและล่วงหน้าก่อนที่การกระทำผิดครั้งใหม่จะเกิดขึ้น

นอกจากมาตรการที่กล่าวมาข้างต้น การที่จะสามารถคุ้มครองผู้บริโภคจากอาหารที่ไม่ปลอดภัยได้อย่างมีประสิทธิภาพนั้น กฎหมายจำเป็นที่จะต้องให้อำนาจแก่พนักงานเจ้าหน้าที่ในการยึดหรืออายัดอาหารหรือภาชนะบรรจุที่สงสัยว่าอาจก่อให้เกิดอันตรายต่อสุขภาพหรือผิคนามัยของประชาชน เพื่อตรวจพิสูจน์ และยึดหรืออายัดอาหารไม่บริสุทธิ์ อาหารปลอม หรืออาหารผิดมาตรฐาน หรือภาชนะบรรจุที่อาจก่อให้เกิดอันตรายต่อสุขภาพหรือผิคนามัยของประชาชน หรือที่มีลักษณะไม่ถูกต้องตามคุณภาพหรือมาตรฐานที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดได้

เมื่อพิจารณาแล้วเห็นว่าอำนาจของพนักงานเจ้าหน้าที่มีเฉพาะเข้าไปในสถานประกอบการเพื่อตรวจสอบ ยึดหรืออายัดเพื่อตรวจสอบ และยึดหรืออายัดอาหารที่ปรากฏผลการตรวจสอบหรือตรวจวิเคราะห์แล้วปรากฏว่าเป็นอาหารที่ผิดกฎหมายเท่านั้น แต่พนักงานเจ้าหน้าที่ไม่มีอำนาจครอบคลุมไปถึงอาหารที่จำหน่ายไปสู่ท้องตลาดแล้ว แล้วต่อมาปรากฏการตรวจวิเคราะห์หรือตรวจสอบว่าอาหารนั้นเป็นอาหารที่ไม่ปลอดภัยต่อผู้บริโภคหรืออาจเป็นอันตรายต่อผู้บริโภคได้ หรืออาหารนั้นฝ่าฝืน หรือมีเหตุอันควรสงสัยว่าอาหารนั้นฝ่าฝืนบทบัญญัติของพระราชบัญญัตินี้หรือข้อกำหนดใดที่ออกโดยอาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัตินี้ ประกอบกับการกำหนดมาตรการเรียกเก็บและทำลายอาหารจะเป็นการช่วยลดโอกาสที่ผู้บริโภคจะได้รับอันตรายจากอาหารที่มีปัญหานั้นอีกทางหนึ่งด้วย

ดังนั้น เมื่อพิจารณาหลักการของมาตรการเรียกเก็บและทำลายอาหารตามพระราชบัญญัติอาหาร ค.ศ. 1983 ของประเทศมาเลเซีย และพระราชบัญญัติฯ พ.ศ. 2510 ของประเทศไทยเทียบกับพระราชบัญญัติอาหาร พ.ศ. 2522 แล้ว เห็นว่าควรเพิ่มอำนาจในการเรียกเก็บและทำลายอาหารให้พนักงานเจ้าหน้าที่โดยการเพิ่มเติมบทบัญญัติของพระราชบัญญัติอาหาร พ.ศ. 2522 มาตรา 43 (6) ความว่า

"ในกรณีที่ปรากฏผลการตรวจสอบหรือตรวจวิเคราะห์ว่า อาหารใดเป็นอาหารไม่บริสุทธิ์ตามมาตรา 26 หรือเป็นอาหารปลอมตามมาตรา 27 หรือเป็นอาหารผิดมาตรฐานตามมาตรา 28 หรือเป็นอาหารที่น่าจะเป็นอันตรายต่อสุขภาพหรืออนามัยของประชาชนหรือภาชนะบรรจุใดประกอบด้วยวัตถุที่อาจเป็นอันตรายเมื่อใช้บรรจุอาหารให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจเรียกเก็บหรือสั่งให้ผู้ผลิตนำเข้าหรือจำหน่าย

อาหารเรียกเก็บอาหารดังกล่าวของตนคืนภายในระยะเวลาที่พนักงานเจ้าหน้าที่กำหนดและมีอำนาจทำลายอาหารดังกล่าวเสียได้ทั้งนี้ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง"

1.2 ปัญหาการกำหนดมาตรการลงโทษการกระทำความผิดของนิติบุคคลในการลงโทษจำคุก

แม้อัตราโทษจำคุกในปัจจุบันจะกำหนดไว้ในอัตราที่ค่อนข้างสูงแต่เนื่องจากโทษจำคุกไม่สามารถนำไปใช้ได้กับการลงโทษนิติบุคคล ดังนั้น มาตรการการกำหนดโทษจำคุกจึงเป็นมาตรการที่ไม่สามารถบังคับใช้ให้เกิดผลได้ตามวัตถุประสงค์ตามสมควร

ดังนั้น ควรเพิ่มเติมบทบัญญัติตามพระราชบัญญัติอาหาร พ.ศ. 2522 โดยเพิ่มข้อกำหนดความรับผิดทางอาญาของผู้แทนนิติบุคคลอันเนื่องมาจากการกระทำของนิติบุคคลซึ่งเกิดจากการสั่งการหรือไม่สั่งการหรือกระทำการหรือไม่กระทำการอันเป็นหน้าที่ที่ต้องกระทำของผู้แทนนิติบุคคลนั้น โดยการเพิ่มเติมบทบัญญัติของพระราชบัญญัติอาหาร พ.ศ. 2522 มาตรา 74/1 ความว่า

"ในกรณีที่ผู้กระทำความผิดซึ่งจะต้องรับโทษตามพระราชบัญญัตินี้เป็นนิติบุคคลถ้าการกระทำความผิดของนิติบุคคลนั้นเกิดจากการสั่งการหรือการกระทำของบุคคลใดหรือไม่สั่งการหรือไม่กระทำการอันเป็นหน้าที่ที่ต้องกระทำของกรรมการผู้จัดการ ผู้จัดการหรือบุคคลใดซึ่งต้องรับผิดชอบในการดำเนินงานของนิติบุคคลนั้นผู้นั้นต้องรับโทษตามที่บัญญัติไว้สำหรับความผิดนั้น ๆ ด้วย"

1.3 ปัญหามาตรการลงโทษปรับในการกระทำความผิด

กรณีแรกคือมาตรการลงโทษปรับ เห็นได้ว่าอัตราโทษปรับไม่ได้สัดส่วนกันผลตอบแทนที่ผู้กระทำความผิดจะได้รับจากการกระทำความผิด เช่น กรณีที่สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยาตรวจจับผลิตภัณฑ์อาหารผิดกฎหมายได้ ของกลางที่มีการตรวจจับได้มีมูลค่าสูงตั้งแต่หลายแสนบาทไปจนถึงหลักสิบล้านบาท แต่มาตรการลงโทษโดยการปรับเงินที่สามารถนำมาบังคับใช้กับผู้กระทำความผิดได้มีเพียงอัตราโทษปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท

ดังนั้นจึงทำให้สามารถเข้าใจได้ว่าเพราะเหตุใดผู้กระทำความผิดจึงเลือกที่จะเล็งลงมือกระทำความผิดเช่นนี้ นอกจากนี้ ภายใต้โครงการการวิเคราะห์กฎหมายและกระบวนการยุติธรรมทางอาญาด้วยเศรษฐศาสตร์ปรากฏผลการศึกษาว่า ค่าปรับสูงสุดตามกฎหมายของไทยน่าจะอยู่ในระดับที่ต่ำกว่าระดับที่เหมาะสมมากจนไม่สามารถป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดได้

จึงเห็นว่า ควรแก้ไขบทลงโทษตามพระราชบัญญัติอาหาร พ.ศ. 2522 ในประเด็นอัตราโทษปรับตั้งแต่มาตรา 47-74 ในส่วนที่มีการกล่าวถึงอัตราโทษปรับขั้นต่ำและขั้นสูงทั้งหมด โดยแก้จากคำว่า "ปรับไม่เกิน...บาท" หรือ "ปรับตั้งแต่...บาทถึง...บาท" เป็นคำว่า "ปรับเป็นเงินไม่เกินสองเท่าของมูลค่าผลตอบแทนที่ผู้นั้นได้รับไว้หรือพึงจะได้รับไว้จากการกระทำความผิดนั้น" เพื่อทำให้เกิดความยืดหยุ่นในการบังคับใช้

ดังนั้น จึงเห็นว่าสำคัญมีกฎหมายห้ามจำหน่ายประกอบอาชีพเกี่ยวกับอาหารในระยะเวลา
ช่วงหนึ่งภายหลังพ้นโทษด้วยเสมอโดยเฉพาะอย่างยิ่งกรณีที่มีลักษณะการกระทำความผิดซ้ำๆหรือเป็น
การกระทำที่กระทบต่อสาธารณะเพื่อเป็นการคุ้มครองความปลอดภัยด้านอาหารของผู้บริโภคโดย
ส่วนรวม

ธานี วรภัทร์. หลักกฎหมายมาตรการบังคับทางอาญา. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์-
วิญญาน, 2557.